

БӨЛІМ: ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ

С. Мұратбеков. «Жусан иісі» әңгімесі тақырыбы мен идеясы

ЖАРИЯЛАНДЫ
29.01.2020СІЛТЕМЕ
https://bilimgger.kz/90806/

Күні	28.01. 2020 жыл		
Мұғалім аты -жөні	Кушеккалиева Айман Муханбеткалиевна		
Сыныбы	6		
Пәні	Қазақ әдебиеті		
Сабақ тақырыбы	С. Мұратбеков. «Жусан иісі» әңгімесі тақырыбы мен идеясы		
Сабаққа негізделген оқу мақсаттары	6.1.2.1. Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру.		
Сабақ мақсаты	<p>Барлығы: Шығармадан түсінгендерін мазмұндайды. Әлеуметтік -қоғамдық мәселені табады, өлеңнің идеясын түсінеді.</p> <p>Көпшілігі: Шығарманың мазмұнын түсініп, сюжеттік дамуын сипаттайды. Көтерілген әлеуметтік -қоғамдық мәселені шығармадан анықтайды.</p> <p>Кейбірі: Шығармадан мазмұны мен сюжеттік дамуын баяндайды. Шығармада көтерілген мәселені анықтап, идеясын ашады. Шығармадан мысал келтіре отырып, дәлелдей алады.</p>		
Бағалау критерийі	<p>& Шығарманың мазмұны мен сюжеттік дамуын анықтайды</p> <p>& Шығармада көтерілген әлеуметтік -қоғамдық мәселені табады.</p> <p>& Шығармада көтерілген әлеуметтік -қоғамдық мәселені ашады</p>		
Тілдік мақсат	<p>Тірек сөздер: жетім бала, ауыл балалары, қаралы қағаз, тобығын тайдыру, қызықты ертегі, мектеп-интернат, т.б</p> <p>Диалог құруға/ шығарма жазуға арналған пайдалы тіркестер:</p> <ul style="list-style-type: none"> Кестесін толтырып, шығарма идеясын ашу; Әңгіменің "Жусан иісі" аталу себебіне 3 дәлелмен тұжырым жасау; Әңгіме кейіпкері - Аяңға мінездеме беру арқылы диалогке түседі 		
Құндылықтар	Зайырлы қоғам және жоғары рухани байлық, Адами құндылықтарды бойға дарытып, үздіксіз білім алуға тәрбиелеу		
Пәнаралық байланыс	<p>Қазақстан тарихы пәнімен байланыстыра отырып, ҰОС зардабы, халықтың ауыр хәлі, ананың жарынан айрылып, жесір қалуы, баланың ата - анадан айырылып, жетімдік көрген тауқыметі жайлы түсінік беру.</p> <p>Өзін - өзі тану пәнімен байланыстырудағы мақсат: қиындық көрсе де жасымаған, рухы түспеген, ауыл балаларының достығының шынайылығын жіті түсіндіру</p>		
Алдыңғы оқу	С.Мұратбеков шығармалары туралы түсінік қалыптасқан		
Сабақтың жоспары			
Жоспарланған уақыт	Сабақтың барысы	Ресурстар	
Сабақтың басы	<p>I. Ұйымдастыру кезеңі</p> <p>II. «Мен саған тілеймін» әдісімен оқушылар бір -біріне жақсы тілек айттыру арқылы ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру.</p> <p>III. Үй тапсырмасын сұрау</p> <p>«Біліміңді шыңдап көр!» әдісімен білімдерін шыңдау мақсатында I топ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әңгімедегі кейіпкерлерді ата. (Аян, Есікбай, Бапай шал, Тұрған, Асылбек шал, әңгімеші бала) 2. Шығармада баяндалатын оқиға қай жылдары өткен? (1941-1945 жылдар) 3. Аян ертегісі қалай басталады? (Ертеде бір жетім бала болыпты) 4. Аян тайдырып алған тобығын кімге салғызды? (Асылбек шалға) 5. Аяның талай жерге дейін шығарып салған кім? (Есікбай) <p>II топқа</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аян алғашқы сауатын кімнен ашты? (Иманжановтан) 2. Әжесі қайтқан соң Аян кімнің қолына көшті? (Әжесінің тумасы Бапай деген шалдың үйіне) 3. Аяның кешкі қорегі не еді? («Тісің бар ғой» деп бір уыс бидай төгеді) 4. Аян алғаш рет тобығын қалай тайдырды? (Өрістен бузау айдап келе жатқанда үйретемін деп, өзінің қасқа бузауына секіріп мінген. Семіз бузау мәңкіп-мәңкіп жығып кетті) 5. Ауыл қай жерде орналасқан? (Ешкөлмес деген кішкене қоңыр таудың етегінде) <p>Әңгіме неге "Жусан иісі" деп аталады?</p> <p>деген сұрақтарға жауап алу.</p> <p>IV. Жусан суреттері арқылы оқушыларды топқа біріктіру</p>	Слайдтар	
3 мин			
2 мин			Суреттер

<p>Сабақтың ортасы</p> <p>2 мин</p> <p>8 мин</p> <p>5 мин</p> <p>6 мин</p> <p>3 мин</p>	<p>Біле жүрейік! Қазақстанда жусанның 81 түрі өседі. Ол Қазақстанның көптеген шөлді аймақтарында кездеседі. Жусанның биіктігі 10 -60 см, кейде 1,5 - 2 метрдей болады. Жусан -құнарлы мал азығы, дәрілік, бояуыштық,витаминді, эфир майлы өсімдік. Оқулықпен жұмыс С. Мұратбековтің «Жусан иісі» әңгімесін түсініп, оқу және түсінгендерін мазмұндау I топ ТЖ: 1 -тапсырма Әңгіме оқигасын ретімен орналастырыңдар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балалық шақты еске түсіру. 2. Аяның қоныс аударуы. 3. Ауыл балаларымен достасуы. 4. Хат тануы. 5. Тобығын тайдыруы. 6. Ертегі айтуы. 7. Әжесінің қайтыс болуы. 8. Балайдың үйіне көшіп келуі. 9. Интернетқа кетуі. <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Шығарманың сюжеттік желісін ретімен орналастырады <p>II топ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аяның тағдырын талдай отырып,оның бойындағы қасиеттеріне баға беріңдер. 2. Аяның көңіл күйі мен табиғат құбылыстарының арасындағы байланыстың болу себебі неде деп ойлайсыңдар? 3. Шығармада қай кездегі жағдай суреттелген? <p>ҚБ: жұлдыза беру арқылы</p> <p>ЖЖ: 2 - тапсырма</p> <p>I топ: «Т» кестені толтырыңдар Талқылау кестесі</p> <table border="1" data-bbox="582 817 1013 884"> <thead> <tr> <th>Әлеуметтік -қоғамдық мәселе</th> <th>Мәтіннен үзінді</th> <th>Идеясы</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>Дескрипторлар:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Үзіндінің 3 әлеуметтік -қоғамдық мәселесі мен идеясын талдайды; — өз көзқарасын жеткізеді; — кестені тапсырмаға сай толтырады. <p>II топ: “Даналық ойдан дән ізде” тақырыбында әңгіменің “Жусан иісі” аталу себебіне 3 дәлелмен тұжырым жасаңдар</p> <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Әлеуметтік-қоғамдық мәселені табады · Идеясын анықтап, ашады · Өз ойларын дәлелмен тұжырымдайды <p>ҚБ: жұлдыза беру арқылы Мұғалім сыйы</p> <p>Аяның протатипі -Науқан Керімов. Ол қазіргі кезде Алматы облысы, Ескелді ауданында тұрады. 11 ұл, 3 қыз тәрбиелеген аяулы әке. Балалар өздерің оқығандай жетімдікті, жоқшылықты, қиындықты көп көрген Аянды ең соңында жетім балалар тәрбиелейтін үйге жібереді .Аяның келешегінің өзінің ақылдылығы мен қайсар, жігерінің арқасында жақсы, өзі тұлдыр жетім болса да өзінің үбірлі-шүбірлі болғанына көз жеткізуге болады.</p>	Әлеуметтік -қоғамдық мәселе	Мәтіннен үзінді	Идеясы				<p>Қазақ әдебиеті оқулығы</p> <p>жұлдыза</p> <p>жұлдыза</p>
Әлеуметтік -қоғамдық мәселе	Мәтіннен үзінді	Идеясы						
<p>Сабақтың соңы</p> <p>4 мин</p> <p>3 мин</p> <p>1 мин</p>	<p>«Ой түйін» стратегиясы</p> <ul style="list-style-type: none"> · Мәтіннің тақырыбы: · Авторы: · Оқиға қай кезде болған? · Негізгі кейіпкерлер. · Негізгі ой. · Мәтін не себепті «Жусан иісі» деп аталады? · Оқиға қалай аяқталды? <p>Вени диаграммасы</p> <table border="1" data-bbox="582 1467 1013 1601"> <thead> <tr> <th>Сол кездегі жетім балалар</th> <th>Ортақ</th> <th>Қазіргі кездегі жетім балалар</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Жоқшылықтан 2 Соғыс салдарынан жетім қалды</td> <td>Жетім Жүректері сағынышқа, мұңға толы</td> <td>1 Тәрбиесіздіктен 2 Ата - анасының құқығынан айырылған балалар 3. Тастанды балалар</td> </tr> </tbody> </table> <p>«Жусан иісі» әңгімесінің негізгі түйіні- тағдыр талқысына түскен,жастайынан жетімдіктің зарын татқан жетім бала — Аяның тағдыры Бақыт деген не?... оқушылар пікірін тыңдау ҚБҚ: берілген жұлдызаларды жинақтап, бағалау парақшасына стикер жазбасын ілу арқылы оқушыларға өз -өздерін бағалату Кері байланыс «3-2-1» әдісімен Сабақтан алған 3 маңызды ақпарат; Сабақта қиындық тудырған 2 аспекті; Сабақта ұнаған 1 іс-әрекет</p> <p>Үйге тапсырма: «Жетім көрсең, жебей жүр» тақырыбына эссе жазу</p>	Сол кездегі жетім балалар	Ортақ	Қазіргі кездегі жетім балалар	1.Жоқшылықтан 2 Соғыс салдарынан жетім қалды	Жетім Жүректері сағынышқа, мұңға толы	1 Тәрбиесіздіктен 2 Ата - анасының құқығынан айырылған балалар 3. Тастанды балалар	<p>Слайдтар</p>
Сол кездегі жетім балалар	Ортақ	Қазіргі кездегі жетім балалар						
1.Жоқшылықтан 2 Соғыс салдарынан жетім қалды	Жетім Жүректері сағынышқа, мұңға толы	1 Тәрбиесіздіктен 2 Ата - анасының құқығынан айырылған балалар 3. Тастанды балалар						

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.